

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 26/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 251/2018-152 z 28. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 a zákazu zneužitia práva podľa čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 CoP 251/2018-152 z 28. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) žalobu o obnovu konania, o ktorej okresný súd uznesením sp. zn. 21 P 90/2018 z 18. júla 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) rozhodol tak, že žalobu sťažovateľky odmietol. Sťažovateľka sa domáhala obnovy konania vo veci nariadenia návratu maloletého do krajiny obvyklého pobytu.

Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

3. Podľa názoru sťažovateľky: „... žaloba na obnovu konania ako mimoriadny opravný prostriedok nie je viazaná na žiadnu konkrétnu formu súdneho rozhodnutia, možno ňou napadnúť tak uznesenie ako aj rozsudok či dokonca platobný rozkaz. Vyplýva to z celkovej koncepcie úpravy opravných prostriedkov v našom civilnom procese, ktorá je charakteristická tým, že žiadny opravný prostriedok nie je určený len na preskúmanie iba jedného druhu súdneho rozhodnutia...

V zmysle ustanovenia § 133 CMP má uznesenie v návratovom konaní rovnaké náležitosti a rovnaké účinky ako rozsudok vo veci samej.

... zákonodarca v ustanovení § 74 CMP mienil vylúčiť len žalobu na obnovu konania proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je, pričom pri formulácii ustanovení CMP zabudol na formu rozhodnutia v návratovom konaní, kedy sa v tomto rozhoduje Uznesením. Z týchto dôvodov je zrejmé, že rozhodnutie vo veci samej, i napriek tomu, že je učinené vo forme uznesenia, sa analogicky spravuje ustanoveniami § 397 a nasl. CSP, kedy podanie žaloby na obnovu konania prípustné je.“

4. Podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej označených práv došlo v dôsledku toho, že „...výrok Uznesenia KS KE je nejasný, zmätočný a tým nepreskúmateľný. Z výroku Uznesenia KS KE nie je zrejmé aké konkrétne uznesenie mal Krajský súd v Košiciach potvrdiť.“

5. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Krajského súdu... porušené bolo.

Právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu... porušené bolo.

Právo sťažovateľky na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu... porušené bolo.

Právo sťažovateľky na zákaz zneužitia práv podľa čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu... porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach... sa zrušuje a vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania...“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

10. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

11. Podľa čl. 17 dohovoru nič v tomto dohovore sa nemôže vykladať tak, akoby dávalo štátu, skupine alebo jednotlivcovi akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov zameraných na zničenie ktoréhokoľvek z tu priznaných práv a slobôd alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než to dohovor ustanovuje.

12. Pri posudzovaní otázky, či mohlo byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda otázky, či označené rozhodnutie nie je zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, je potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, ale aj uznesenie okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil.

13. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové

a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. II. ÚS 809/2016, IV. ÚS 350/09).

14. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia uznesenia uviedol: „Súd si nie je vedomý, že by došlo k novelizácii CSP a preto nemožno pochybovať o tom, že žalobu na obnovu konaniu možno podať len proti rozsudkom a uzneseniam, proti ktorým to zákon vyslovene pripúšťa. Preto nemožno podať žalobu na obnovu konania voči akémukoľvek rozhodnutiu súdu ako to nesprávne uviedol právny zástupca v žalobe, ktorú spísal.

Z iných konaní vedených pred tunajším súdom sa súd dozvedel, že matka sa snažila proces návratu maloletého zvrátiť aj v konaní pred Ústavným súdom SR, kde iniciovala sťažnosť, pričom konanie pred Ústavným súdom SR skončilo uznesením sp. zn. III. ÚS 93/2018 tak, že sťažnosť matky bola odmietnutá. Uvedené podanie preto súd považuje za hrubo účelové v snahe matky legalizovať svoje protiprávne konanie, ktorým maloletého neoprávnene premiestnila z krajiny jeho obvyklého pobytu.

Žaloba na obnovu konania nespĺňala zákonnom ustanovení primárnu podmienku prípustnosti v súlade s ust. § 397 CSP, ktorá je v zákone uvedená kogentne a teda sa od nej nemožno odchyliť, mimo ustanovených výnimiek. V danom prípade žaloba smeruje voči uzneseniu voči ktorému nie je prípustná, aj napriek tomu, že právny zástupca žalobkyne túto skutočnosť vo svojom podaní účelovo upravil, keď na 2 strane žaloby v čl. II, veta prvá nesprávne a zrejme účelovo zmenil znenie zákonného ustanovenia § 397 CSP kde uviedol, že účastník môže podať žalobu na obnovu konania proti rozhodnutiu súdu.“

15. V zmysle § 387 Civilného sporového poriadku ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: „Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami žalobkyne uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jej obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a žalobkyňa ani v priebehu

odvolacieho konania neuviedla žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie vo veci. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dodáva, že rovnako ako konajúci súd dospel k záveru, že v tomto prípade nebola splnená základná podmienka prípustnosti žaloby na obnovu konania, a to spôsobilý predmet, proti ktorému smeruje.

Odvolací súd sa nestotožnil s právnym názorom žalobkyne. že na uznesenie vydané v návratom konaní je potrebné aplikovať ust. § 397 CSP per analogiam a zastáva názor, že ak by zákonodarca chcel založiť prípustnosť žaloby na obnovu návratového konania (§ 123 a nasl. CMP), tak by to výslovne upravil v zákone tak, ako napr. v prípade právoplatného rozhodnutia vydaného v dedičskom konaní (§ 75 CMP).“

III.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

16. Sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci,

posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. II. ÚS 255/2018, IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 62/08).

17. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že Civilný mimosporový poriadok obsahuje len niektoré ustanovenia o žalobe o obnovu konania, a teda na konanie podľa Civilného mimosporového poriadku (v tomto prípade konanie o návrat maloletého do krajiny obvyklého pobytu) sa použijú všeobecné ustanovenia Civilného sporového poriadku. Civilný sporový poriadok v § 397 presne vymedzuje okruh rozhodnutí (ktorý nie je možné rozširovať), ktoré je možné napadnúť žalobou o obnovu konania.

Z uvedeného vyplýva, že žaloba o obnovu konania nie je prípustná, ak sa v mimosporovom konaní rozhoduje meritórnym uznesením.

18. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že argumentácia právneho zástupcu sťažovateľky je takmer identická s argumentáciou poslaneckého návrhu novely Civilného mimosporového poriadku (uverejnený v parlamentnej tlači č. 1270, doručený Národnej rade Slovenskej republiky 10. januára 2019), ktorým poslanci navrhujú práve zavedenie možnosti aplikácie žaloby o obnovu konania aj v návratovom konaní.

Ústavný súd však už v minulosti konštatoval, že základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže všeobecný súd porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. II. ÚS 182/2010, III. ÚS 25/2011).

Podľa názoru ústavného súdu je postup krajského súdu v sťažovateľkinom prípade v súlade s procesno-právnou úpravou účinnou v čase rozhodovania krajského súdu, keď po zistení, že nie je daný žiaden z dôvodov na povolenie obnovy konania s poukazom na § 397, § 398 a § 413 ods. 1 písm. c) a e) Civilného sporového poriadku potvrdil odmietnutie žaloby o obnovu konania.

19. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu a konštatuje, že jeho odôvodnenie je vyčerpávajúce, právne závery sú dostatočne zargumentované a netrpí vadou nelogickosti či arbitrability.

**K namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým
uznesením krajského súdu**

20. Pokiaľ sťažovateľka namieta aj porušenie práva na účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v tejto časti je sťažnosť sťažovateľky zjavne neopodstatnená.

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využila podaním ústavnej sťažnosti, a jej právam bola poskytnutá ochrana zo strany ústavného súdu.

21. V zmysle judikatúry ústavného súdu z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011).

22. Ústavný súd pripomína, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom [Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, ods. 52 (m. m. IV. ÚS 163/07)]. V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takémuto záveru nedospel.

23. Ústavný súd konštatuje, že v predmetnej veci nezistil súvislosť medzi namietaným porušením čl. 13 dohovoru, ktorý upravuje právo na účinný prostriedok nápravy, a napadnutým uznesením krajského súdu, preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

**K namietanému porušeniu práva podľa čl. 17 dohovoru napadnutým
uznesením krajského súdu**

24. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 17 dohovoru, ktoré sťažovateľka označila v petite svojej sťažnosti, ústavný súd uvádza, že v odôvodnení podanej sťažnosti sťažovateľka neuviedla, v čom malo zneužitie práva spočívať, a nepredostrela žiadne argumenty, ktoré by mali porušenie označeného článku dohovoru odôvodňovať. Z uvedeného vyplýva, že odôvodnenie sťažnosti sťažovateľky zjavne nezodpovedá navrhovanému petitu v časti namietaného porušenia čl. 17 dohovoru a nekorešponduje s ním.

25. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 17 dohovoru odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

26. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia. Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, o ďalších nárokoch v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2019